

Les Coves i la crisi del barroc (1592-1703): precisions sobre el Veïnatge de 1616

Josep-Antoni Domingo i Borràs

Pel que es veu, algun encanteri va sofrir l'article passat durant la seua impressió, i el botonet o tecla dels caràcters de la lletra en negreta es va alliberar fent-nos la malifeta que no ens poguéssim assabentar sobre quins van estar els llinatges nouvinguts entre els 116 veïns respecte a l'anterior cens de població de 1510. Ara, per tal que els interessats en l'assumpte tinguin l'oportunitat de subsanar-ho, els reproduïm per ordre alfabètic: Agramuntell, Armelles, Beltran, Blasco, Boira, Borrell, Bou, Bueso, Calduch, Escuder, Ferrando, Fixach, Gisbert, Godes, Llosco, Martín, Martínez, Mitjavila, Moliner, Munyós, Nos, Oliver, Pina, Ripollés, Romeu, Sans, Saragosà, Segarra, Sierra, Such, Teixidor, Vera, Vidal i Vilanova.

Endinsant-nos un poquet només sobre l'esmentat veïnatge, tractarem d'esclarir les dedicacions professionals dels inscrits en comparar el document amb altres fonts d'informació coetànies provinents d'uns quants processos civils, instruïts entre 1616 i 1619, que es conserven a l'Arxiu del Regne de València, secció Clero, lligall 901, caixa 2371/72. Per una o altra raó -en qualitat d'actors, instats, testimonis o simplement citats-, en són més de tres quartes parts dels censats els personatges que apareixen, la qual cosa dona un cert grau de credibilitat en les conclusions, però tot i així cal advertir sobre les dades a extraure que no dehem pas d'acceptar-les com rigorosament fixes sinó merament aproximades. Com a prova d'aquest relativisme ha de tenir-se en compte allò que dèiem respecte a les ocultacions del veïnatge per causa del seu contingut fiscal. Així doncs, sabem cert que, aleshores, a la vila hi habitaven tres preveres que no van estar citats, i ara, després de confrontar la documentació, ens apareixen tres persones (Pere Girona, teixidor, Miquel Monferrer, llaurador i Pere Villarroya, llaurador) que tampoc van estar inscrits. A més a més, n'hi ha seixanta veïns sobre els quals no consten dades de dedicació o d'ofici habitual.

Bé, consideracions prèvies a banda, l'anàlisi l'hem centrada sobre el col·lectiu dels 116 veïns citats en 1616 més els 3

preveres i els 3 apareguts, és a dir, un total de 122 veïns, la qual xifra, si li apliquem el coeficient multiplicador 4 ens donarà la quantitat de 488 habitants a la vila en aquell temps, 112 més que en 1510, com a resultat del procés de creixement econòmic experimentat des dels darrers anys del segle XVI.

Ara bé, la conformació socioeconòmica ha sofert alguna variació. Observem les xifres de classificació d'oficis:

Llauradors	43
Corders	1
Teixidors	3
Barbers	1
Botiguers	1
Ferrers	3
Hostalers	2
Notaris	3
Preveres	3
Sastres	2
No consta	60

Total	122

L'ordenació per sectors de la productivitat resultaria de la següent manera:

	Nº	%	% en 1510
	-----	-----	-----
Sector primari (llauradors, ramaders)	103	84'43	71'60
" secundari (artesans)	4	3'27	14'77
" terciari (serveis)	15	12'30	13'63
Total	122	100'00	100'00
	-----	-----	-----

Com ja sabem, quan no es cita la professió és per que se n'exercia una de les més usuals i dominants, per això sol incloure's en el sector primari. Repareu doncs, en primer lloc, en el fort increment que s'ha donat en aquest sector primari, un increment del 12'83% respecte de la situació en 1510, i en la retracció dels altres dos sectors, dràsticament acusada en l'artesanat que minva un 11'50% i no tant en els serveis que també disminueix un 1'33%. Observeu, però, l'absència en l'artesanat d'activitats relacionades amb les derivades de la ramaderia, com són les del cuir, la qual cosa ens fa adonar que l'augment del sector primari està operant-se a càrrec només de la dedicació a l'agricultura; pel que fa al terciari, tot i que disminueix, es mantenen les activitats administratives i les relacionades amb el trànsit carreter. En resum, la vila de les Coves, en el temps del barroc, entra en un procés dominant d'agrariització a costa d'una molt sensible retracció de l'artesanat. En poques paraules, la crisi, el canvi, vindrà presidit per una pèrdua del pluralisme econòmic com a fonts i recursos per a la subsistència, immersa dins d'una més ampla conjuntura generalitzada a tots els àmbits de la història valenciana i de la monarquia hispànica dels Àustries.

Panoràmica Coves.